

Núdzový stav v reakcii na krízu koronavírusu: situácia v niektorých členských štátoch II

ZHRNUTIE

Členské štáty prijali rad mimoriadnych opatrení v reakcii na bezprecedentné krízy v oblasti verejného zdravia vyvolané pandémiou koronavírusu. Zatiaľ čo nie všetky členské štáty disponujú ústavnými mechanizmami, ktoré umožňujú vyhlásenie „núdzového stavu“, všetky prijali mimoriadne a ďalekosiahle opatrenia, ktoré majú vplyv na práva a slobody občanov, ako aj na demokratické procesy. Tieto inštitucionálne zmeny a obmedzenia uvalené na život občanov predstavujú významné inštitucionálne a demokratické výzvy.

Vzhľadom na ich vplyv na základné práva a slobody a na normálne fungovanie demokracie je potrebné mimoriadne preskúmať núdzové opatrenia, doplniť ich primeranými právnymi zárukami a podrobiť ich dôkladnej demokratickej kontrole. Platí to najmä v kontexte rýchlych zmien okolností a vzhľadom na nové dôkazy o vývoji krízy a jej dôsledkoch. Tento prehľad sa týka týchto krajín: Bulharsko, Estónsko, Lotyšsko, Malta, Rakúsko, Rumunsko a Slovinsko. Zameriava sa na tri kľúčové aspekty: i) ústavný rámec núdzového stavu alebo legitímácia núdzových právnych predpisov; ii) konkrétne prijaté opatrenia a iii) rozsah parlamentného dohľadu nad prijatými opatreniami.

Tento prehľad je druhým zo série prehľadov zameraných na poskytnutie komparatívneho prehľadu reakcií inštitúcií členských štátov na krízu koronavírusu. Prvá analýza zo série poskytuje prehľad reakcií siedmich členských štátov.

ÚVOD

Všetkých sedem členských štátov posudzovaných v tejto analýze prijalo osobitné opatrenia na boj proti šíreniu koronavírusu, ktoré v rôznej miere zahŕňali zavedenie dočasných obmedzení určitých práv a slobôd, ako sú sloboda pohybu, sloboda zhromažďovania a združovania, právo na vzdelanie a právo na prácu. Všetky tieto členské štáty s výnimkou Rakúska majú osobitné ústavné ustanovenia, ktoré umožňujú vyhlásenie núdzového stavu vo výnimočných situáciách, ako sú napríklad pandémie. Z členských štátov posudzovaných v tejto analýze sa však iba Bulharsko, Estónsko, Lotyšsko a Rumunsko uchýlili k týmto

ustanoveniam s cieľom čeliť kríze koronavírusu. Malta a Slovinsko sa namiesto toho rozhodli prijať mimoriadne opatrenia na základe bežných právnych predpisov v oblasti verejného zdravia. V niektorých prípadoch boli prijaté nové zákony, ktorými sa menia a dopĺňajú predchádzajúce právne predpisy týkajúce sa krízových situácií (Malta a Rumunsko) alebo ktoré poskytujú právny základ pre mimoriadne opatrenia (Bulharsko, Estónsko a Rakúsko). Niektoré vykonávacie akty a mimoriadne opatrenia boli napadnuté na súdoch, napr. pred Najvyšším správnym súdom v Bulharsku a pred Ústavnými súdmi v Rumunsku a Slovinsku. Celkovo existuje parlamentná kontrola mimoriadnych opatrení vo všetkých členských štátoch diskutovaných v tomto prehľade. Núdzový stav buď parlament vyhlásil (Bulharsko), alebo ho parlament schválil (Estónsko, Lotyšsko a Rumunsko). Parlamenty takisto vykonávali následnú parlamentnú kontrolu rôznymi spôsobmi, a to okrem iného aj prijímaním pravidelných informácií, účasťou vlády na schôdzach parlamentných výborov, kladením parlamentných otázok a vyžadovaním povinných správ o mimoriadnych opatreniach.

RAKÚSKO

Ústavný rámec pre núdzové situácie

Rakúska ústava, ktorá sa skladá z niekoľkých federálnych ústavných zákonov (Bundesverfassungs-gesetze), nestanovuje núdzový stav. Ústava však stanovuje určité postupy uplatniteľné v **krízovej situácii**, ak by republika čelila vážnym a nenapraviteľným škodám vyžadujúcim okamžité kroky a parlament by nemohol zasadať. V takýchto prípadoch článok 18 Bundesverfassungsgesetz z roku 1945 stanovuje, že zákonodarná moc sa prevedie z parlamentu na federálneho prezidenta. Výsledkom je, že prezident môže na návrh federálnej vlády prijať nariadenia a prijať d'alekosiahle opatrenia, aby predišiel škodám alebo našiel ich riešenie. Opatrenia prijaté prezidentom pri uplatňovaní tejto výsady však musia byť striktné „nevyhnutné“ a nesmú meniť a dopĺňať ústavu alebo sa dotýkať základných zásad zakotvených v článku 10 ústavy, ako sú federálna štruktúra krajiny alebo demokratický princíp. Všetky prezidentské nariadenia navyše vyžadujú spolupodpis federálnej vlády (článok 18). Napokon článok 79 ústavy upravuje úlohu ozbrojených síl v čase krízy a umožňuje im zasahovať pri obnove poriadku a bezpečnosti po prírodných katastrofách a vážnych katastrofách, ako aj pri ochrane ústavného poriadku a práv občanov.

Hlavné opatrenia prijaté na riešenie pandémie koronavírusu

Keďže obe komory rakúskeho parlamentu sa mohli kedykoľvek schádzať počas trvania pandémie koronavírusu, nebolo potrebné uchýliť sa k osobitným ústavným ustanoveniam platným v čase núdzového stavu. Namiesto toho národná rada (Nationalrat) v marci schválila komplexný legislatívny balík, ktorý spolu so zákonom o epidémiách z roku 1950 slúžil ako legislatívny základ pre rôzne opatrenia zamerané na spomalenie šírenia Covid-19. Napríklad zákon o Covid-19, ktorý umožňuje zatvorenie tovární, kancelárskych priestorov a ďalších spoločností, ktoré majú priamy kontakt so spotrebiteľmi (ako sú reštaurácie a kaderníctva), je riadený Federálnym ministerstvom sociálnych vecí, zdravotníctva, starostlivosti a ochrany spotrebiteľa. Ďalej v závislosti od geografického rozsahu opatrenia môže guvernér regiónu alebo Federálne ministerstvo sociálnych vecí, zdravotníctva, starostlivosti a ochrany spotrebiteľa zakázať ľuďom vstup alebo trávenie času na určitých verejných priestranstvách. Všetky vládne obmedzenia však musia byť striktné „nevyhnutné“ a mali by zostať primerané. Ak sa bude považovať zákon o Covid-19 za neplatný, 31. decembra 2020 automaticky zaniknú osobitné výsady vlády a opatrenia prijaté na základe zákona o Covid-19 stratia platnosť (článok 4), ak dovedy nebudú zrušené.

Na začiatku vypuknutia pandémie federálna vláda tieto ďalekosiahle kompetencie široko využila a zaviedla [celonárodný zákaz vychádzania](#), podľa ktorého občania smeli odchádzať z domu iba na účely nákupu potravín alebo poskytnutia starostlivosti ľuďom v núdzi. Okrem toho boli zakázané stretnutia akéhokoľvek druhu, ako aj hromadné akcie a boli zatvorené [reštaurácie, bary, kaviarne a školy](#). Dňa 1. mája federálna vláda zrušila zákaz vychádzania po tom, čo opätovné otvorenie malých obchodov v polovici apríla nevedlo k nárastu infekcií. Podľa nového režimu sú povolené zhromaždenia do [10 osôb](#) a [reštaurácie](#) sa budú môcť znovu otvárať v polovici mája, ak usporiadajú svoje služby tak, aby hostia mohli udržiavať minimálny sociálny odstup.

Parlamentná kontrola nad mimoriadnymi opatreniami

Parlament nevykonáva priamu kontrolu nad jednotlivými opatreniami prijatými vládou na základe zákona o Covid-19. Za zavedenie a zrušenie obmedzení v zásade zostávajú primárne zodpovedné regionálne a federálne ministerstvá. Parlament však naďalej vykonáva nepriamu kontrolu a dozerá na to, či federálna vláda prekročila svoje právomoci stanovené v zákone o Covid-19 a v zákone o epidémiách z roku 1950.

Aj v krízovej situácii, keď parlament nie je schopný rokovať a legislatívna moc sa prenáša na prezidenta, si parlament udržiava [kontrolu](#) nad prijatými prezidentskými nariadeniami. V tejto súvislosti článok 18 [ústavy](#) stanovuje, že všetky prezidentské nariadenia sa musia bezodkladne predložiť parlamentu. [Do štyroch týždňov](#) od predloženia môže parlament buď potvrdiť prezidentské nariadenie jeho nahradením federálnym zákonom, alebo prijať uznesenie požadujúce okamžité zrušenie uvedeného nariadenia. Okrem tejto kontroly *ex post* musí federálna vláda pred oznámením návrhu nariadenia získať súhlas stáleho podvýboru národnej rady, ktorý je menovaný hlavným výborom tej istej komory (*Nationalrat*) pred oznámením návrhu nariadenia prezidentovi (článok 18).

BULHARSKO

Ústavný rámec pre núdzové situácie

Podľa článku 84 ods. 12 [bulharskej ústavy](#) má národné zhromaždenie (*Narodno Sabranie*) právomoc zaviesť stanné právo alebo vyhlásiť **núdzový stav** na celom území krajiny alebo na jeho časti na základe návrhu prezidenta republiky alebo vlády. Prezident môže vyhlásiť vojnový stav alebo núdzový stav vrátane stanného práva v prípade ozbrojeného útoku proti krajine alebo v prípade, že sú potrebné neodkladné opatrenia na základe medzinárodného záväzku (článok 100 ods. 5). Toto ustanovenie sa uplatňuje, iba ak národné zhromaždenie nezasadá a nemožno ho zvolať. Ústava vyžaduje, aby sa národné zhromaždenie muselo zvolať okamžite, aby sa mohlo rokovať o rozhodnutí prezidenta. Núdzový stav umožňuje dočasné pozastavenie občianskych práv (článok 57 ods. 3). Niektoré práva – napríklad právo na život, zákaz mučenia a ponižujúceho zaobchádzania, prezumpcia neviny až do dokázania viny, právo na súkromie a slobodu svedomia, myslenia a voľby náboženstva – však nemožno obmedziť. Ústava tiež ukladá občanom povinnosť pomáhať štátu a spoločnosti v prípade prírodnej alebo inej katastrofy za podmienok a spôsobom stanoveným zákonom (článok 61).

[Zákon o obrane a ozbrojených silách](#) (článok 123) stanovuje, že počas vojnového stavu, stanného práva alebo núdzového stavu patria medzi právomoci štátnych orgánov a ozbrojených síl: obmedzenie alebo zákaz letov civilnými lietadlami; kontrola alebo zákaz prekračovania

štátnej hranice; obmedzenie premávky na hlavných cestách; obmedzenie železničnej dopravy a zavedenie kontroly nad cestujúcimi a nákladom; obmedzenie voľného pohybu a zavedenie kontrol občanov a vozidiel; zavedenie kontroly nad kritickou infraštruktúrou krajiny a uplatňovanie ďalších opatrení, ktoré nie sú v rozpore s medzinárodnými aktmi zaručujúcimi ochranu ľudských práv vo vojnových podmienkach. [Zákon o ochrane pred katastrofami](#) (článok 52) umožňuje orgánom obmedziť za určitých podmienok právo na nedotknuteľnosť osôb a priestorov počas dočasnej evakuácie, právo používať majetok na účely ochrany života, zdravia a majetku osôb alebo životného prostredia a slobodu pohybu a pobytu. Celonárodný núdzový stav nebol nikdy vyhlásený od prijatia súčasnej ústavy v roku 1991.

Hlavné opatrenia prijaté na riešenie pandémie koronavírusu

Národné zhromaždenie [vyhlásilo](#) 13. marca 2020 núdzový stav (do 13. apríla). Po ňom nasledovalo [nariadenie](#) ministra zdravotníctva, ktorým sa ustanovili opatrenia týkajúce sa zatvárania obchodov (s výnimkou obchodov s potravinami, lekárni a drogérií), zábavných zariadení, reštaurácií, škôl a škôlok. Nariadenie tiež pozastavilo hromadné kultúrne a športové podujatia a vyzvalo zamestnávateľov, aby zamestnancom umožnili prácu na diaľku z domu. Národné zhromaždenie prijalo 23. marca 2020 [zákon o núdzových opatreniach](#) (SEMA). SEMA umožnil pozastaviť súdne konania a procesné lehoty spojené s presadzovaním práva počas trvania núdzového stavu, dal zamestnávateľom možnosť požiadať svojich zamestnancov o prácu z domu a zabezpečil celoštátne zatvorenie škôl. Zákon oprávňoval ozbrojené sily pomáhať iným orgánom pri [implementácii](#) protiepidemických opatrení a presadzovať obmedzenia na základe konkrétneho rozhodnutia vlády (zatiaľ neprijaté). SEMA tiež zmenil a doplnil zákon o elektronických komunikáciách tak, aby telekomunikačným spoločnostiam uložil povinnosť uchovávať a zverejňovať komunikačné údaje na žiadosť vnútroštátnych policajných síl s cieľom izolovať infikovaných ľudí a sledovať osoby umiestnené do karantény (napr. osoby vracajúce sa zo zahraničia). Čo je dôležité, povolenie súdu už nie je nevyhnutným predpokladom pre takéto policajné žiadosti. Predchádzajúcu [verziu](#) zákona [vetoval](#) prezident republiky z dôvodu kontroverzných ustanovení o zavedení sankcií za trestné činy súvisiace so špekuláciami s cenami tovaru a za šírenie nepravdivých informácií o infekčných chorobách. Tieto ustanovenia boli neskôr národným zhromaždením [zrušené](#). Národné zhromaždenie 3. apríla [hlasovalo](#) o predĺžení platnosti SEMA do 13. mája 2020.

V súvislosti s implementáciou núdzového stavu bolo vyjadrených niekoľko kritik. Niektorí analytici [sa obávajú](#), že určité opatrenia majú dôsledky presahujúce verejné zdravie a môžu vytvárať príležitosti pre svojvoľné činy a porušovanie ľudských práv vrátane možného zneužívania políciou. Na žiadosť jednej z opozičných strán (Bulharská socialistická strana – BSP) [začal ústavný súd konanie](#) o ústavnosti zmien a doplnení zákona o elektronických komunikáciách, ktoré [sa týkajú](#) najmä nových právomocí ministerstva vnútra sledovať telefóny ľudí bez predchádzajúceho povolenia súdu. Po prijatí viacerých sťažností najvyšší správny súd [oznámil](#) začatie piatich prípadov vedených proti ministerstvu zdravotníctva v súvislosti s [nariadením](#) o povinnom nosení rúšok na verejnosti z 12. apríla.

Parlamentná kontrola nad mimoriadnymi opatreniami

Národné zhromaždenie 26. marca [rozhodlo](#) o prerušení svojich pravidelných plenárnych schôdzí na základe článku 86 ústavy (právomoc parlamentu hlasovať o právnych predpisoch) a zasadaní iba vtedy, keď bude potrebné zohľadniť právne predpisy týkajúce sa núdzového stavu. Zatiaľ čo parlamentné výbory pokračovali vo svojej práci, parlamentná kontrola sa obmedzila na písomné otázky a odpovede. Podľa bulharskej ústavy (článok 78) a rokovacieho

poriadku národného zhromaždenia (článok 46) by predseda národného zhromaždenia mal zvolať mimoriadne schôdzu parlamentu najneskôr do siedmich dní po žiadosti: minimálne 48 členov parlamentu (t. j. pätina zo všetkých 240 poslancov), prezidenta republiky, vlády alebo predsedu národného zhromaždenia z jeho vlastnej iniciatívy. Mimoriadne zasadnutie predsedu vlády o účinnosti mimoriadnych opatrení bolo [naplánované](#) na žiadosť opozičnej BSP na 21. apríl, avšak pre nedostatok uznášaniaschopnosti zlyhalo. Počas mimoriadneho [rokovania](#), ktoré sa konalo 28. apríla, vláda [oznánila](#), že predloží legislatívne návrhy na boj proti šíreniu koronavírusu po plánovanom ukončení núdzového stavu 13. mája. Dňa 12. mája národné zhromaždenie [zmenilo](#) a doplnilo zákon o verejnom zdraví v druhom čítaní, čím umožnilo vláde vyhlásiť dočasnú celonárodnú alebo regionálnu „núdzovú epidemiologickú situáciu“ na základe návrhu ministerstva zdravotníctva po posúdení epidemiologického rizika hlavným štátnym hygienikom. Ministerstvo zdravotníctva môže zaviesť aj dočasné protiepidemické opatrenia, ktoré však nemôžu zahŕňať zákaz vstupu cudzincov alebo dočasný zákaz pohybu osôb v krajine. Novela zákona tiež zachováva existujúce pokuty za porušovanie protiepidemických opatrení a predlžuje až na dva mesiace sociálne a ekonomické opatrenia zavedené počas núdzových udalostí týkajúce sa súdnych konaní a procesných lehôt súvisiacich s ich vynucovaním.

ESTÓNSKO

Ústavný rámec pre núdzové situácie

[Ústava Estónskej republiky](#) (článok 87) a [zákon o krízovej situácii](#) (články 13, 19 ods. 1, 21 a 23) stanovujú, že vláda môže vyhlásiť **núdzový stav** v prípade prírodnej alebo inej katastrofy, alebo s cieľom zabrániť šíreniu infekčnej choroby. Vláda tiež rozhoduje o tom, kedy sa má núdzový stav ukončiť (článok 22 zákona o krízovej situácii), keď to už nie je potrebné. V prípade ohrozenia estónskeho ústavného poriadku môže podľa ústavy (články 129, 130 a 131) a [zákona o núdzovom stave](#) parlament (Riigikogu) na návrh prezidenta alebo vlády vyhlásiť **núdzový stav**. Núdzový stav je možné vyhlásiť pre celé územie štátu na obdobie nepresahujúce tri mesiace (článok 2 ods. 3 zákona o núdzovom stave). Možné ohrozenie ústavného poriadku je uvedené v článku 3 zákona o núdzovom stave. O trvaní núdzového stavu rozhoduje parlament na návrh prezidenta alebo vlády (článok 14 ods. 1 zákona o núdzovom stave).

Článok 2 zákona o krízovej situácii definuje krízovú situáciu (alebo riziko krízovej situácie) ako udalosť alebo reťaz udalostí alebo prerušenie životne dôležitej služby, ktoré ohrozujú život alebo zdravie mnohých ľudí, spôsobujú veľké majetkové škody, veľké škody na životnom prostredí alebo vážne a rozsiahle zásahy do kontinuity životne dôležitých služieb, ktorých riešenie si vyžaduje rýchle koordinované činnosti viacerých orgánov alebo osôb nimi zapojených, použitie inej ako zvyčajnej veliteľskej organizácie a zapojenie väčšieho počtu osôb a prostriedkov ako obvykle. Zákon o núdzovom stave a zákon o krízovej situácii umožňujú pozastavenie niektorých základných práv zakotvených v ústave ([kapitola II](#)). Poskytujú tiež možnosť zapojiť národné obranné sily do verejného života s cieľom pomôcť implementovať opatrenia prijaté vládou.

Hlavné opatrenia prijaté na riešenie pandémie koronavírusu

Vláda Estónska [vyhlásila](#) 12. marca 2020 núdzový stav v reakcii na pandémiu koronavírusu prvýkrát od prijatia ústavy z roku 1992. Núdzový stav, ktorý mal pôvodne trvať do 1. mája,

vláda [predĺžila](#) do 17. mája. Vláda tiež zriadila výbor (na základe článku 4 zákona o núdzovej situácii), ktorému predsedá predseda vlády a ktorý kontroluje šírenie koronavírusu a rieši hospodárske problémy. V súlade s ustanoveniami zákona o núdzovej situácii (články 26 – 33, ods. 3, kapitola IV) vláda prijala niekoľko núdzových [opatrení](#) vrátane: zatvorenia vzdelávacích a kultúrnych zariadení a zrušenia kultúrnych, vzdelávacích a športových aktivít; zákazu návštev v ústavoch sociálnej starostlivosti a nemocniciach; zákazu návštev väznic; obmedzenia slobody pohybu; obmedzenia slobody vykonávať hospodárske alebo obchodné činnosti a [obmedzenia pohybu](#) medzi ostrovmi a pevninou (polícia riadiaca dopravu); [dočasných kontrolných opatrení na hranici](#) a [ďalších obmedzení](#) týkajúcich sa obmedzenia pohybu a trávenia voľného času.

Vláda 2. apríla predložila parlamentu legislatívny návrh, ktorým sa konsolidujú novely zákona vypracovaného na implementáciu [kontrolných opatrení](#) proti koronavírusu. Vláda tiež navrhla krízové opatrenia v súvislosti s [doplnkovým rozpočtom](#) v boji proti koronavírusu. Na to, aby bol zákon prijatý, musela hlasovať väčšina parlamentu. Vládny výbor prijal 22. apríla [plán stratégie](#) prekonania krízy spojenej s koronavírusom.

Parlamentná kontrola nad mimoriadnymi opatreniami

Počas núdzového stavu sa udržiaval pravidelný [parlamentný dohľad](#), čo [potvrdil](#) aj minister spravodlivosti. Ministri sa zúčastnili zasadnutí parlamentných výborov a poskytli prehľady o tom, čo sa urobilo, a o dopadoch krízy v oblasti ich zodpovednosti (články 22 a 142 [Riigikogu rokovacieho poriadku a zákon o vnútorných predpisoch](#)). Ako je v [zákone o núdzovom stave](#) (článok 18 ods. 5) ustanovené, osoba zodpovedná za riešenie núdzového stavu (t. j. predseda vlády alebo v jeho neprítomnosti zastupujúci minister, článok 18 ods. 1) musí podať správu o svojej činnosti parlamentu a vláde. Dozor nad zákonnosťou všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich núdzový stav vykonáva minister spravodlivosti. V prípade núdzového stavu vykonáva dozornú právomoc ministerstvo vnútra alebo orgán uvedený v nariadení vlády, alebo orgán zabezpečujúci kontinuitu životne dôležitej služby, ako sa uvádza v [zákone o núdzovej situácii](#) (články 45 a 46). Predseda vlády 12. marca [informoval](#) parlament o situácii v dôsledku šírenia koronavírusu. Parlament si 2. apríla vypočul ďalšie [politické vyhlásenie](#) predsedu vlády v súvislosti s doplnkovým rozpočtom. Parlament schválil krízové opatrenia proti koronavírusu prijatím [doplnkového rozpočtu](#). Dňa 15. apríla prijal parlament zákon o [realizácii núdzového stavu](#). Týmto zákonom sa [mení a dopĺňa](#) 33 zákonov (aktualizované [konsolidované texty](#) vrátane všetkých zmien a doplnení).

Lotyšsko

Ústavný rámec pre núdzové situácie

Podľa [lotyšskej ústavy](#) (článok 62) môže vláda (kabinet ministrov) vyhlásiť núdzový stav (tiež označovaný ako „výnimočný“), „ak je štát ohrozený vonkajším nepriateľom alebo ak dôjde k vnútornému povstaniu, ktoré ohrozuje existujúci politický systém, alebo hrozí, že také vznikne“. Okrem toho [„zákon o núdzovom stave a výnimočnom stave“](#) z roku 2013 rozlišuje medzi dvoma samostatnými právnymi režimami: **„núdzovým stavom“** a **„výnimočným stavom“**. Zatiaľ čo zákon odkazuje na „výnimočný stav“ v rovnakom zmysle, ako to je uvedené v ústave, „núdzový stav“ je definovaný ako „osobitný právny režim, počas ktorého má kabinet právo obmedzovať práva a slobody štátnej správy a miestnych vládnych orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, ako aj ukladať im ďalšie povinnosti“ (článok 4). Núdzový stav možno

vyhlásiť v prípade ohrozenia národnej bezpečnosti, napríklad v prípade katastrofy, ak „je významne ohrozená bezpečnosť štátu, spoločnosti, životného prostredia, hospodárskej činnosti alebo zdravia a života ľudí“. Tento núdzový režim sa používal už skôr, napríklad na riešenie prípadov prepuknutia afrického moru ošípaných (v rokoch [2014](#) a [2017](#)) a povodní (v roku [2017](#)), obmedzil sa však na určité územia. Kabinet vyhlási núdzový stav na pevne určené obdobie, najviac na tri mesiace, a môže ho predĺžiť na obdobie nepresahujúce tri mesiace. Takéto rozšírenie bolo donedávna možné iba raz; zákon bol však zmenený a doplnený 3. apríla 2020 tak, aby umožňoval neobmedzený počet predĺžení. „Výnimočný stav“ možno vyhlásiť na obdobie najviac šiestich mesiacov a možno ho predĺžiť najviac o šesť mesiacov (bez obmedzenia). „Výnimočný stav“ tiež umožňuje vláde obmedziť práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb a uložiť im ďalšie povinnosti (článok 11). Pokiaľ ide o právne režimy „núdzový stav“ a „výnimočný stav“, rozhodnutie o vyhlásení, ako aj o ich predĺžení alebo akýchkoľvek úpravách sa musí oznámiť [prezidiu parlamentu](#) (*Saeima*) do 24 hodín a zaradiť do programu parlamentu. Ak parlament rozhodnutie zamietne, zrušuje sa a opatrenia podľa neho zavedené sa zrušujú. Zákon navyše (článok 19 ods. 4) stanovuje, že opatrenia týkajúce sa núdzového stavu alebo výnimočného stavu „nesmú byť v rozpore s medzinárodnými normami ľudských práv, ktoré sú pre Lotyšskú republiku záväzné“. Prijaté administratívne rozhodnutia „musia mať legitímny účel, musia byť primerané, nediskriminačné, odôvodnené a nevyhnutné“ (článok 19 ods. 2). Podľa článku 20 môžu byť takéto správne rozhodnutia napadnuté, odvolateľné a preskúmané v súlade s postupmi stanovenými v [zákone o správnom konaní](#).

Hlavné opatrenia prijaté na riešenie pandémie koronavírusu

Dňa 12. marca 2020 prijala lotyšská vláda s cieľom zabrániť šíreniu koronavírusu [nariadenie č. 103 o vyhlásení núdzového stavu](#), ktorým sa zaviedol núdzový stav v celej krajine na počiatočné obdobie jedného mesiaca, ktoré sa následne predĺžilo do [12. mája](#) a znova do [9. júna](#). Lotyšsko tiež [informovalo](#) Radu Európy o uplatnení práva na výnimku zo svojich záväzkov podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podľa jeho [článku 15](#). Vyhláška č. 103 je založená na zákone o núdzovom stave a výnimočnom stave, ale aj na [zákone o epidemiologickej bezpečnosti](#), ktorý kabinetu ukladá povinnosť určiť epidemiologické bezpečnostné opatrenia na obmedzenie šírenia jednotlivých infekčných chorôb (článok 3 ods. 2). Medzi hlavné opatrenia prijaté od vyhlásenia núdzového stavu patria: zatvorenie vzdelávacích zariadení a zabezpečenie dištančného vzdelávania; požiadavka, aby občania dodržiavali dvojmetrový odstup na verejných miestach (s výnimkami); skrátenie pracovného času pre kultúrne, zábavné a vonkajšie športoviská a zatváranie obchodov, ktoré nie sú nevyhnutné, počas víkendov a sviatkov; zakázať všetky verejné udalosti, stretnutia, demonštrácie, náboženské zhromaždenia, halové športové aktivity a akékoľvek súkromné akcie; od 17. marca zrušenie všetkej medzinárodnej osobnej dopravy a zákaz prekračovania vonkajšej hranice Európskej únie akoukoľvek cestou (leteckou, námornou alebo pozemnou) s výnimkou nákladnej dopravy; uvalenie 14-dennej izolácie v mieste bydliska na osoby prichádzajúce z cudzích krajín a na každého, kto bol v kontakte s niekým nakazeným vírusom Covid-19; zavedenie prísnej izolácie pre pacientov s potvrdenou diagnózou Covid-19; štátnej polícii sa udeľuje právo vyhľadávať a násilne premiestňovať do karantény alebo do ich skutočného bydliska osoby s potvrdenou diagnózou Covid-19 alebo ich kontakty, ako aj požadovať informácie o telefónnych číslach a polohe infikovaných osôb alebo ich kontaktov na účely vykonávať epidemiologické vyšetrovania a kontrolovať pohyby; ukladanie správnej alebo trestnej zodpovednosti za nerešpektovanie opatrení alebo nepravdivé vyhlásenia (3. apríla parlament [novelizoval](#) zákon s cieľom zvýšiť úroveň správnych pokút). Vláda 7. mája [oznámila](#) postupné zmiernovanie obmedzení.

Parlament prijal osobitný [zákon](#), ktorým sa ustanovujú podporné mechanizmy pre najviac postihnuté odvetvia. Patria sem: daňové predĺženie, systém kompenzácie v nezamestnanosti a štátne pôžičky. Parlament tiež [novelizoval](#) niekoľko zákonov s cieľom poskytnúť ďalšiu sociálnu podporu rodinám s deťmi a rozšíriť počet ľudí, ktorí majú počas krízy nárok na dávky v nezamestnanosti.

Parlamentná kontrola nad mimoriadnymi opatreniami

Parlament hral aktívnu úlohu v súvislosti s prijatými núdzovými opatreniami. Vláda 12. marca informovala parlament o svojom rozhodnutí vyhlásiť núdzový stav. Parlament rozhodnutie [schválil](#) nasledujúci deň na mimoriadnej schôdzi. V nasledujúcich týždňoch parlament preskúmal a schválil množstvo pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov k pôvodnému rozhodnutiu, ktoré zaviedli ďalšie opatrenia a predĺžili núdzový stav do 12. mája. Počas núdzového stavu parlament pozastavil svoje bežné činnosti a pravidelne sa stretával na mimoriadnych schôdzach, aby prijal naliehavé opatrenia týkajúce sa koronavírusovej krízy, a to pomocou [videokonferenčných](#) zariadení z rôznych miestností v priestoroch parlamentu.

MALTA

Ústavný rámec pre núdzové situácie

[Ústava](#) Malty (článok 47 ods. 2) ustanovuje tieto tri okolnosti, ktoré sa majú považovať za obdobia „núdzového stavu“:

- a. obdobia, počas ktorých je Malta zapojená do akejkoľvek vojny;
- b. obdobia, počas ktorých platí vyhlásenie prezidenta o existencii **núdzového stavu**. Každé takéto vyhlásenie je potrebné bezodkladne oznámiť Snemovni reprezentantov a je platné po dobu 14 dní, pokiaľ ho prezident nezruší skôr alebo pokiaľ ho Snemovňa reprezentantov nepredĺži o ďalšie obdobie až na tri mesiace. Ak Snemovňa reprezentantov nezasadá v čase vyhlásenia núdzového stavu prezidentom a neplánuje sa jej zasadnutie do 10 dní od vyhlásenia, prezident je povinný snemovňu zvolať do piatich dní;
- c. obdobia, počas ktorých je v platnosti uznesenie Snemovne reprezentantov podporené dvojtretinovou väčšinou všetkých členov snemovne a „vyhlasujúce, že demokratické inštitúcie na Malte sú ohrozené rozvratom“. Takéto uznesenie je platné jeden rok, pokiaľ nie je odvolané skôr alebo pokiaľ sa neurčí kratšie obdobie jeho platnosti.

Po uplynutí platnosti vyhlásenia alebo uznesenia, ktorým sa vyhlasuje obdobie núdzového stavu, môže prezident vydať nové vyhlásenie alebo Snemovňa reprezentantov prijať nové uznesenie. Ústava ustanovuje, že počas núdzového stavu je možné obmedziť množstvo práv. Ide o právo na ochranu pred svojvoľným zatknutím alebo zadržaním [článok 34; krátenie sa neuplatňuje v prípade vyhlásenia núdzového stavu prezidentom (prípady b.), a preto sa obmedzuje na ďalšie dva možné prípady núdzového stavu (prípady a. a c.)], právo na ochranu pred nútenými prácami (článok 35) a právo na ochranu pred diskrimináciou (článok 45). Zákon o mimoriadnych právomociach ([kapitola 178](#) maltských zákonov) dáva núdzové právomoci prezidentovi, ktorý koná na základe rady predsedu vlády a podlieha schváleniu (v lehote dvoch mesiacov), zmene alebo odvolaniu Snemovňou reprezentantov.

Hlavné opatrenia prijaté na riešenie pandémie koronavírusu

Od začiatku pandémie koronavírusu sa nevyužili núdzové právomoci, ktoré sú k dispozícii podľa ústavy (v rozsahu, v akom sú uplatniteľné za daných okolností) alebo podľa zákona o núdzových právomociach. Namiesto toho sa využili právomoci – vrátane núdzových právomocí – udelené ministrovi zodpovednému za verejné zdravie a dozorcovi nad verejným zdravím podľa zákona o verejnom zdraví ([kapitola 465](#) maltských zákonov). Ako bolo týmto zákonom povolené, hlavný hygienik vyhlásil, že v súvislosti s pandemiou koronavírusu existuje [ohrozenie verejného zdravia](#), čo je prvé známe použitie tejto právomoci od prijatia zákona o verejnom zdraví v roku 2003. Medzi právomoci dozorného orgánu v takomto prípade patrí právomoc oddeliť alebo izolovať ľudí, evakuovať ľudí z akejkoľvek oblasti, zabrániť prístupu do ktorejkoľvek oblasti, kontrolovať pohyb vozidiel, nariadiť ľuďom, aby sa podrobili lekárskej prehliadke, a všeobecne nariadiť taký iný postup, ktorý sa považuje za vhodný „s cieľom znížiť, odstrániť alebo vylúčiť hrozbu pre verejné zdravie“. Porušenie týchto pokynov sa považuje za priestupok.

Pandémia koronavírusu sa doteraz riešila hlavne vydaním série nariadení a príkazov vrátane ukladania pokút za porušenia ministrom zdravotníctva a hlavným hygienikom v rámci právomocí, ktoré na ne delegoval zákon o verejnom zdraví. Medzi prvé z týchto opatrení patrilo zavedenie [karanténneho obdobia](#) pre ľudí prichádzajúcich na Maltu z oblastí pôvodne postihnutých koronavírusom. Toto opatrenie sa postupne predlžovalo, až kým nebol 21. marca nariadený úplný [zákaz cestovania](#) na Maltu a z nej. Medzi ďalšie opatrenia prijaté v rámci ustanovenom v zákone o verejnom zdraví patrí [zatvorenie škôl](#) a mnohých [verejne prístupných miest](#) (vrátane zábavných miest a [obchodov](#) predávajúcich nepodstatný tovar alebo poskytujúcich nepodstatné služby), pozastavenie [organizovaných podujatí](#), príkaz pre niekoľko skupín [zraniteľných osôb](#) zostať doma, príkaz na [samoizoláciu](#) osôb s diagnostikovaným vírusom Covid-19 a [pravidlá sociálneho distancovania](#) sa pre celú populáciu. Mnoho ministrov prijalo niekoľko doplnkových opatrení na základe podobných právomocí, ktoré im boli delegované na základe iných zákonov. Medzi ne patrí [pozastavenie zákonných a súdnych lehôt](#) ministrom spravodlivosti, opatrenia ministra sociálnych vecí na zabezpečenie [pokračovania základných služieb sociálnej starostlivosti](#) za núdzových okolností vyvolaných pandemiou Covid-19 a ustanovenie o [karanténnej práceneschopnosti](#) ministrom práce a hospodárstva.

Parlamentná kontrola nad mimoriadnymi opatreniami

Opatrenia reagujúce na pandémiu Covid-19, o ktorých sa už diskutovalo, vo forme nariadení tvoria doplnkovú legislatívu a ako také nepodliehajú parlamentnej diskusii ani kontrole pred ich prijatím. Pri vytváraní týchto doplnkových právnych predpisov však hlavný hygienik a ministri nemôžu konať nad rámec právomocí, ktoré im boli delegované parlamentom v splnomocňujúcom zákone, a prijaté opatrenia podliehajú v tejto súvislosti súdnemu preskúmaniu. V súlade s maltským zákonom o interpretácii ([kapitola 249](#) zákonov Malty) sa okrem toho majú subsidiárne právne predpisy predložiť na parlamentnú kontrolu po ich prijatí a môžu byť zrušené alebo zmenené a doplnené uznesením Snemovne reprezentantov do šesťdesiatich dní od ich podania. Keď sa navyše odohrali udalosti spojené s pandemiou koronavírusu, parlament prijal legislatívne opatrenia na udelenie nových delegovaných právomocí alebo na posilnenie alebo objasnenie existujúcich delegovaných právomocí. Napríklad parlament prijal [zmeny a doplnenia](#) zákona o verejnom zdraví s cieľom vyjasniť a rozšíriť právomoci hlavného hygienika a prijal [zákon o zákonných a iných časových obdobiach \(pozastavenie a prerušenie\)](#), ktorým sa ministrom spravodlivosti udeľujú nové delegované právomoci.

RUMUNSKO

Ústavný rámec pre núdzové situácie

Ústava stanovuje, že prezident vyhlási výnimočný alebo **núdzový stav** pre celú krajinu alebo pre niektoré územné správne celky a potom do piatich dní požiada parlament o jeho schválenie (článok 93 ods. 1). Ak parlament nezasadá, musí byť zvolaný zákonom, a to najneskôr do 48 hodín po vyhlásení núdzového stavu, a musí zasadať počas celého jeho obdobia (článok 93 ods. 2). Parlament navyše nemôže byť rozpustený počas výnimočného alebo núdzového stavu (článok 89 ods. 3). Podľa ústavy sa musí výnimočný a núdzový stav riadiť organickým zákonom (článok 73 ods. 3 písm. G), ktorý je možné prijať iba vtedy, ak získa hlasy väčšiny členov každej parlamentnej komory (článok 76 ods. 1). Ústava umožňuje obmedziť výkon určitých práv alebo slobôd, ak to stanovuje zákon a ak je to potrebné na ochranu národnej bezpečnosti, verejného poriadku, zdravia alebo verejnej morálky alebo práv a slobôd občanov; na vyšetrowanie trestného činu alebo na prevenciu následkov živej pohromy, katastrofy alebo obzvlášť závažnej katastrofy (článok 53 ods. 1). Takéto obmedzenia možno uložiť, iba ak je to „v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“, musia byť primerané situácii, musia byť uplatňované nediskriminačným spôsobom a nesmú vylučovať príslušné právo alebo slobodu (článok 53 ods. 2).

Núdzový stav upravuje núdzové nariadenie vlády č. [1/1999](#), ktoré bolo schválené, zmenené a doplnené zákonom č. [453/2004](#). Článok 10 núdzového nariadenia stanovuje, že núdzový stav môže vyhlásiť prezident prostredníctvom dekrétu podpísaného predsedom vlády. Dekrét by mal uvádzať dôvody opatrenia, dotknutú zemepisnú oblasť a dĺžku trvania (článok 14). Núdzový stav je možné vyhlásiť v prípadoch: i) vážneho, skutočného alebo bezprostredného nebezpečenstva pre národnú bezpečnosť alebo fungovanie ústavnej demokracie; ii) bezprostrednej alebo skutočnej katastrofy, ktorá si vyžaduje prevenciu, obmedzenie alebo odstránenie dopadov katastrofy (článok 3). Núdzový stav je možné stanoviť najviac na 30 dní a je možné ho predĺžiť po schválení parlamentom (článok 15). Aj keď výkon určitých práv a slobôd môže byť obmedzený, počas núdzového stavu nemožno obmedziť právo na život, zákaz mučenia alebo neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, zákaz nezákonných trestov a voľný prístup k spravodlivosti (článok 3). Vláda 26. marca 2020 prijala núdzové nariadenie č. [34/2020](#), ktorým sa mení a dopĺňa núdzové nariadenie č. 1/1999 a v poslednom rade ustanovujú sankcie za nedodržiavanie núdzových opatrení a pozastavenie pravidiel inštitucionálnej transparentnosti a sociálneho dialógu v súvislosti s núdzovými opatreniami.

Hlavné opatrenia prijaté na riešenie pandémie koronavírusu

Dňa 16. marca 2020 vydal rumunský prezident dekrét č. [195/2020](#), ktorým sa po prvý raz od prijatia ústavy z roku 1991 vyhlasuje na celom území krajiny núdzový stav na počiatočné obdobie 30 dní. Núdzový stav bol predĺžený o ďalších 30 dní vyhláškou č. [240/2020](#). Dekréty umožňujú obmedziť výkon nasledujúcich práv: právo na voľný pohyb; právo na intímny, rodinný a súkromný život; právo na nedotknuteľnosť domu; právo na vzdelanie; právo na bezplatné zhromažďovanie; právo na súkromné vlastníctvo; právo na štrajk a právo na ekonomickú slobodu (článok 2). Dekréty ukladali opatrenia na izoláciu osôb cestujúcich z rizikových oblastí, zakázali verejné manifestácie a zhromaždenia, obmedzili činnosť súdov, pozastavili všetky školské vzdelávacie aktivity v triede, dočasne zatvorili verejné zariadenia (reštaurácie, bary, kluby atď.), obmedzili voľný pohyb osôb a vozidiel.

Núdzové opatrenia boli špecifikované v niekoľkých [vojenských nariadeniach](#). Napríklad vojenské nariadenie č. [2/2020](#) z 21. marca ustanovuje povinnú „inštitucionalizovanú karanténu“ pre osoby, ktoré nedodržiavajú príkazy na izoláciu. Podľa vládneho Národného výboru pre núdzové situácie ([CNSSU](#)) bolo od 4. mája [umiestnených](#) do inštitucionalizovanej karantény 2 253 osôb. Rumunský ombudsman (Avocatul Poporului) [spochybnil](#) ústavnosť núdzového nariadenia č. 34/2020 pred ústavným súdom z dôvodu, že jeho ustanovenia o priestupkoch a sankciách nie sú jasné a predvídateľné a že toto nariadenie nemôže mať vplyv na ústavné práva, slobody a povinnosti. Prezident 4. mája [vyhlásil](#), že núdzový stav nebude trvať dlhšie ako do 15. mája.

Parlamentná kontrola nad mimoriadnymi opatreniami

Podľa ústavy musí byť prezidentov dekrét o núdzovom stave schválený parlamentom do piatich dní od jeho prijatia. Parlament 19. marca [schválil](#) dekrét, ktorým sa bezpodmienečne ukladá núdzový stav. Dekrét o predĺžení núdzového stavu bol predmetom dôkladnejších diskusií v parlamente a bol prijatý po zavedení mnohých ochranných opatrení. Rozhodnutie parlamentu č. [4/2020](#), ktorým sa schvaľuje dekrét, stanovilo, že obmedzenia práv a slobôd počas núdzového stavu by sa mali zakladať iba na zákonoch a mali by slúžiť výlučne na prevenciu a boj proti pandémie. Toto rozhodnutie navyše zaväzuje vládu, aby každý týždeň podávala parlamentu správy o prijatých alebo plánovaných opatreniach na prevenciu a boj proti pandémie (vrátane dôvodov, na ktorých sa zakladajú). Vláda je tiež povinná predložiť úplnú správu do 30 dní od skončenia núdzového stavu.

SLOVINSKO

Ústavný rámec pre núdzové situácie

[Slovinská ústava](#) (1991) stanovuje **núdzový stav** (článok 92) pre prípad, že by existenciu štátu ohrozovalo veľké a všeobecné nebezpečenstvo. Slovinské národné zhromaždenie vyhlasuje núdzový stav na návrh vlády. Ak národné zhromaždenie nemôže zasadať, prezident môže rozhodnúť o vyhlásení núdzového stavu. Keď bude národné zhromaždenie najbližšie zasadať, musí sa mu predložiť vyhlásenie, ktoré okamžite schváli. V prípade, že národné zhromaždenie nemôže kvôli núdzovému stavu alebo vojnovému stavu zasadať, môže prezident republiky na návrh vlády vydať dekréty s platnosťou zákona (článok 108).

Takéto dekréty môžu výnimočne obmedziť individuálne práva a základné slobody stanovené v článku 16 ústavy. Určité ľudské práva a základné slobody možno pozastaviť alebo obmedziť iba počas trvania núdzového stavu a iba v rozsahu vyžadovanom situáciou. Napríklad ústava umožňuje obmedzenia slobody pohybu (článok 32) a práva zhromažďovania a združovania sa (článok 42) s cieľom zabrániť šíreniu infekčných chorôb. Prijaté opatrenia však nesmú viesť k nerovnosti založenej výlučne na rase, národnom pôvode, pohlaví, jazyku, náboženstve, politickom alebo inom presvedčení, hmotnom postavení, narodení, vzdelaní, spoločenskom postavení alebo akýchkoľvek iných osobných okolnostiach. Dočasné pozastavenie alebo obmedzenie nie je povolené v prípade práva na život, zákazu mučenia, ochrany ľudskej osobnosti a dôstojnosti, prezumpcie nevinoty, zásady zákonnosti v trestnom práve, právnych záruk v trestnom konaní alebo slobody svedomia.

Prezident republiky musí predložiť dekréty so silou zákona na schválenie národnému zhromaždeniu hneď po jeho zasadnutí. Ak sa počas núdzového stavu skončí parlamentné (článok 81) alebo prezidentské (článok 103) volebné obdobie, predlžuje sa funkčné obdobie

do šiestich mesiacov po skončení núdzového stavu alebo pokiaľ ide o národné zhromaždenie, skôr, ak sa tak druhý rozhodne.

Hlavné opatrenia prijaté na riešenie pandémie koronavírusu

Núdzový stav nebol vyhlásený od prijatia súčasnej ústavy v roku 1991. Opatrenia prijaté v reakcii na pandémiu koronavírusu vychádzajú z bežných právnych predpisov, ako aj z dekrétov (*odredba*) a nariadení (*odlok*), ktoré vychádzajú z týchto právnych predpisov.

Dňa 12. marca prijala slovinská vláda [dekrét o vyhlásení epidémie Covid-19](#) na základe článku 7 [zákona o prenosných chorobách](#) a na základe odborného stanoviska [Národného ústavu verejného zdravia](#). Opatrenia na potlačenie šírenia koronavírusu vychádzajú z nariadení prijatých vládou na základe článku 39 zákona o prenosných chorobách. Tento zákon umožňuje vláde: určiť podmienky pre cestu do a z krajiny, kde existuje možnosť infekcie nebezpečnou prenosnou chorobou; zakázať alebo obmedziť pohyb obyvateľstva v chránených alebo priamo ohrozených oblastiach; zakázať zhromažďovanie ľudí v školách, kinách a na verejných miestach, kým neskončí nebezpečenstvo šírenia prenosnej choroby; a obmedziť alebo zakázať marketing konkrétnych druhov tovaru a výrobkov.

Vláda prijala tieto hlavné opatrenia: opatrenia na zabránenie spoločenským kontaktom, ako je dočasný zákaz (až na niektoré výnimky) verejných zhromaždení na verejných stretnutiach a verejných podujatiach a iných podujatiach na verejných miestach (k 20. marcu); zákaz (až na niektoré výnimky) pohybu mimo obce s trvalým alebo prechodným pobytom (k 30. marcu); pozastavenie verejnej autobusovej a železničnej dopravy, gondol a lanoviek (od 16. marca); dočasný zákaz dodávok a predaja tovaru a služieb priamo spotrebiteľom (od 16. marca); opatrenia na kontrolu hraníc vrátane pozastavenia letovej prevádzky v Slovinsku (od 17. marca), uzavretia hraníc so susednými krajinami (s niektorými výnimkami) a povinnej sedemdňovej karantény pre osoby vstupujúce na územie Slovinska (od 11. apríla); zatvorenie všetkých vzdelávacích inštitúcií v Slovinsku (od 16. marca) s výnimkou; zákaz návštev zdravotníckych zariadení a zákaz vycestovania zdravotníckych pracovníkov do zahraničia; úplný zákaz návštev domovov dôchodcov (od 6. marca) a obmedzenia návštev niektorých väzňov (od 13. marca).

Slovinský ústavný súd 16. apríla [pozastavil](#) časť nariadenia o pohybe mimo obce s trvalým alebo prechodným pobytom a nariadil vláde, aby preskúmala opodstatnenosť opatrení podľa tohto nariadenia okamžite po prijatí rozhodnutia súdu a potom najmenej každých sedem dní.

Parlamentná kontrola nad mimoriadnymi opatreniami

Ústava neobsahuje žiadne ustanovenia týkajúce sa účasti parlamentu na rozhodovaní o predĺžení a ukončení núdzového stavu. Pre stav epidémie sa nepredpokladajú žiadne osobitné pravidlá parlamentného dohľadu, ktoré sú upravené v bežných právnych predpisoch a vymáhajú sa na základe dekrétov a nariadení založených na týchto právnych predpisoch. Vláda Slovinska musí okamžite informovať národné zhromaždenie o opatreniach prijatých na základe článku 39 zákona o prenosných chorobách.

Príloha – Súhrnná tabuľka núdzových stavov z dôvodu koronavírusu v siedmich členských štátoch

	Opatrenia prijaté na vnútroštátnej úrovni	Dočasné	Parlamentná kontrola*	Použité v minulosti
Rakúsko	Zákon o epidémii (1950), zákon o Covid-19 (16. 3. 2020)	Áno	Áno	Nie
Bulharsko	Núdzový stav (článok 84 ústavy), zákon o opatreniach v núdzovom stave (SEMA)	Áno	Áno	Nie
Estónsko	Núdzový stav (čl. 87 ústavy), zákon o núdzovom stave	Áno	Áno	Nie
Lotyšsko	Núdzový stav (zákon o núdzovom stave a výnimočnom stave , vládný predpis č. 103 o vyhlásení núdzového stavu)	Áno	Áno	Áno
Malta	Ohrozenie verejného zdravia [zákon o verejnom zdraví , zákon o zákonných a iných časových obdobiach (pozastavenie a prerušenie)]	Áno	Áno	Nie
Rumunsko	Núdzový stav (článok 93 ústavy , NNV 1/1999 , NNV 34/2020 , dekrét 195/2020 , dekrét 240/2020)	Áno	Áno	Nie
Slovinsko	Núdzové opatrenia (ZNCH 33/06 , dekrét 19/20)	Áno	Áno	Nie

* Parlamentná kontrola zahŕňa súbor nástrojov na vyvodenie zodpovednosti proti vláde, pričom jedným z nástrojov je povinnosť dotknutej inštitúcie poskytovať parlamentu informácie o prijatých opatreniach.

ZRIEKNU Tie SA ZODPOVEDNOSTI A AUTORSKÉ PRÁVA

Tento dokument je pripravený a adresovaný členom a zamestnancom Európskeho parlamentu ako podkladový materiál, ktorý im má pomôcť pri parlamentnej práci. Za obsah dokumentu zodpovedá výlučne jeho autor (autori). Názory vyjadrené v tomto dokumente by nemali predstavovať oficiálne stanovisko Parlamentu.

Kopírovanie a preklad na nekomerčné účely sú autorizované za predpokladu, že je uvedený zdroj a Európsky parlament je vopred informovaný a je mu zaslaná kópia.

© Európska únia, 2020.

Fotografie: © Ivelin Radkov / Adobe Stock.

eprs@ep.europa.eu (kontakt)

www.eprs.ep.parl.union.eu (web)

www.europarl.europa.eu/thinktank (web)

<http://epthinktank.eu> (blog)

Z originálu

STATES OF EMERGENCY IN RESPONSE TO THE CORONAVIRUS CRISIS:
SITUATION IN CERTAIN MEMBER STATES III

Preložil

Mgr. Zuzana Körmöndi

hlavný radca, odbor zahraničných vzťahov a protokolu, Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky

EPRS | Výskumná služba Európskeho parlamentu

Autori: Nikolai Atanassov, Hubert Dalli, Costica Dumbrava, Gianna Eckert,

Ulla Jurviste, Anja Radjenovič, Sofija Voronová

Výskumná služba členov

PE 651.914 – máj 2020